813-12
214
Ингуш 1-г
78-156 (28)
VII-VII

Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхетаI

ЛАЬРАМ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 1 ИЮЛЬ, 1986 ШУ. ★ № 78 (7269). ★ Мах 3 кеп.

ПОЛЬСКИ КОММУНИСТИЙ СЪЕЗД

ВАРШАВА, 29 июнь. (ТАСС). Тахан ухказа хьайийлар ПОРП Х съезд. Цун балха кюкье лакъаловдан я КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев керте вола КПСС делегаци.

Съезде доклад йир ПОРП ЦК Хьалхарча секретара Войцех Ярузельске. IX-чеи, Х-чеи съездашта юкъера пхе шера боораме йола юкъ белгалза хиннай, белгалдаьккхар до, низкъаьла а дагдоаханаш IламашIа, хIокху а хIилара санна хьанареча къхьегамца а карагIдайнача доккхийча IхьалкIашца а. Бакъдар аьлча тIалаьтта халонаш дIаязора темнаш тайп-тайпара хиннай.

Парти, аьлар докладчика, халача тохкамех чанхьлушнай, пораженчеш, идейни хаос, организационни мелл эшлай.

ПОРП ЦК Хьалхарча секретара белгалбаьккхар КПСС XXVII съезда исторически доархIан. Советски коммунисти форума майн дагIат, аьлар цо, хIинзарга хана доархIамегIа ярех йола ах проблема — социальни прогресс, IнIма-технически революци, машар — цхьана кхочашше езаш хилар. Хьаьта ишшта дукха пах шоай хьинар айре тIаьхьарах а. Тха парти му-тIахьа я КПСС ленински, новаторски наькъа, новкъосташ М. С. Горбачева дерригIарча творчески балха.

* * *

ВАРШАВА, 30 июнь. Тахан дIаоху болх беш хIинар ПОРП Х съезд. Цу ден вертера событи яр цIера КПСС делегацина керте хIоттаяр белгалдаь к к х а р КПСС XXVII съезда исторически доархIан. Советски коммунистий форума майн дагIат, аьлар цо, хIинзарга хана доархIамегIа ярех йола ах проблема — социальни прогресс, IнIма-технически революци, машар — цхьана кхочашше езаш хилар. Хьаьта ишшта дукха пах шоай хьинар айре тIаьхьарах а. Тха парти му-тIахьа я КПСС ленински, новаторски наькъа, новкъосташ М. С. Горбачева дерригIарча творчески балха.

* * *

ВАРШАВА, 30 июнь. Тахан дIаоху болх беш хIинар ПОРП Х съезд. Цу ден вертера событи яр цIера КПСС делегацина керте тарлаттар къамаьл дан вальча, трибуна тIа яьннача съезда делегаташ группа Лодзерча тIаьхьай цIерагIа М. С. Горбачева делар памятни совгIат — цар догамаш дан дилла В. И. Ленина портрет.

Съезднан председательдеш деннача ПОРП ЦК Политбюро члена, ПОРП ЦК секретара Т. Порембске гIат тIара баркал аьлар новкъосташ М. С. Горбачевена, польски коммунистийн дерригача польски халкъехь адресаца цо дIайахача моаршала дешаш алараш, доттагIаш тIе-на безаш къамаьл дарах. Парте XXVII съезда решенеш нохчаьчьена советски коммунистаца, СССР халкъ-наша доккхий толаман дагахь лоьш ше хилар, белгал а дахьккар.

ПОРП Х съезд кхоша дIаоху болх беш хургьа.

НОВКЪОСТА М. С. ГОРБАЧЕВА КЪАМАЬЛ

Хьамсара новкъост председательс!

Деза новкъостий съезда делегаташ хьаьшийна!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетагара дег тIара моаршал да Польски вIашагIкхийттача парте Х съездагара.

Шозана хьалхашка кхамаьл деш са безам бар эгтара хьалха советски коммунистий шоай польски цхьа уламца яраш!ни сорагIашцIеп йола цIенча безамеи доттагIгIалеи ца!ийна - доккха IамаI.

Уьк эале тха партехи халкъехи лаьца новкъосташца, тешаа а тешаш, безаме дупаро, Советски Союза вашмунистий, дуккхача политически наьха къаьсте терам тIаззаб. Шун общество оагеан 70 шераш локалучен 80 шераш локалучен хана хиннача кризисо хьалхекхар цун вIашдухьаленачаш. Бакъда цо шийна чуьлацар шин система вIашдухьаларуа хIинзарча къовсама ерриге чоалхане, ирача формагIа хьалхарчу наьхьа дегIаьхьара вIалла цхьа моллагIа йоацуча, доккхий хувцаман хьалха эгтара социализмана хьалхашка отталорбеш. Тоь цIудуьха польски кризисе урокаш польски коммунисташа лорах!аме хиннаа IаI.

Царех хьалхара яр хила а эгтара лоарх!аме яр хила а мег — из латт. тхона хетачоIа, ду событеша, шоша чоалхане цIьаьтара йоацуьн, ца ала а, социализмо кIоаргга оьлаш хийца хилар, вай мехий хьаьсегамхой по IнIаш на мегаш хилар къаьсте-ча хьалхокхарах. ХIаьта из да социализмана карагIдьнараш дIадоахалургдоацIига. Ишшта ницеа ашнаш цох. Ярузельске доклада тIа, марксизма - ленинизма идеши «къамаь цIеца къесташ я», хIаьта социализ-тически гапаша новкъо-ши общественни сахкетамах дIакъаста йиш йоаца цун доакъоу да.

Ишшта боккъонша чийса хиннай, политически, экономически, культурни, оборонни хьашташца айхьа изза-заенна паччахьалкхенгI сонсе хилараз тарра, хIинз дунен халкъашта юкъера реальность социализмах!ан. Социалистически строй-на тIакхоседар, из чура йо-хае гIортар, социалистически содружествана юкъера не с воюк моюк бакхка гIорта — духхьал халкъа хьайна та хIинзыздар кхина ца Iеш, тIом чакхбаьнначул тIехьа-гIа эттача хьала, бухсоцца-ча — машара, тIакхуьдмгIа да.

IхьалхIса леарх!аме вывод, ала мегарга, социалистически общества дIайнеш — болхлой классса моттигах а леарх!амах а, цун партех, царна юкъера чоагIара органически бувзама лелаш!ам бевзаш!а.

Цу деша теоре кIийле йовзаш я. Исторе дуккхаза хьагойтаз социализм хьалъе ца хилара кхыпе латтар, хан шийна тIехьабоахар а, керттера иш а дух-хьал болхлой класс мара йоацIига. тIаьхьа керда общество хьалъа-ьра нах вIашtIехьа а баьха, царна лостам бала могаргдар духхьал цун партех мара йоацIига.

Ишшта болх а лелаш класс, цун парти я хьалъа IаьдалаI карагIдьнарех де а доагIаш доккхал де йиш йолаш. Йоацуьа боацна хьа — тIом чакхбаьнначул тIехьагIарча шовзткъа шера — кIоаргга социальни хувцаман хиннай, полькни патриоташа бIаьшереначца дагалъатта-чунга , кхьаьад: тешнаме мохк шиЙ лоIаме хилара. чоагIа, нийсон довзаш отгадара. ПОРП хьалхачоа овкъара Польша юхадийнъьлй бохьлена, ахарлоша, хьалъа интеллигенце, хьаьлй вай ханара индустриальни база, коъаметтаотта-дьлй исторически памятни-кашца, къаман культура лора а ца, керда мыхьленачаша вIаьхий вьй. Цу иоллама балха юкъе шоай конструктивни дакъа юкъеъхьуьх союзнически партеца.

Польски крнзис, ухъаза, съезде ма аллара, болхлой классе социализмана яь дуьхьале йиар. Эттара хьалха из дар, болхлой класс рьаьз хургIоацача тайпара сонсалном практике гольянкхар. Цу тайпара рьаьз ца хилараз шоашта болча аьттонна пайда эца хайра социалистически Польша мехка чурча а доазол ораъхарча а моастагIашта. Шоаш польски халкъа дотагIай ба, яхаш оапаш бийна малхбузе-бараш фу де гIийртаб хов. Польски къаман кхелаш тIалла а ец царна дагалъакараш. Царна дагалаьттар дар социалном дIайоахкилга, социалистически карагIдьшараш дIадоахилга. Царна, ма дарра аьлча, Польше вогIа ме хул — дIакарIа дар.

Из а урок я, цо дагадоагIий социализм — исторически нерда. хала гIулакх долга, из дIахьедина да социализмана духьаларуа нисъеначуьа еча духьалелех чакхдоаларе, имперализма экономически, политико-пропагандистски, тIема Iотъкъана духьала латтанза дар ца хилар.

Юхьера, дIаяхача ханюкъа опыто цIаьхьа долчча бесса хьагойтар гIалаташ дувлийтар а социализма лардоагIа системана лардоагIа принципаш тIера субъективизмни тIерадувлар а, партийни пачча-хьалкхенгI вахара нормаш тIехIаар, социально-экономически политике гIалаташ дувлийтар кхераме долга.

Цу тайпара гIалаташ ца дувлийтара эттара тешаме-гIа йола гаранти — марксистско - ленинскн хьехам творчески дегIаьхьувлар а юкъеъхьувлар а, болхлой классаца. къаьхьегамхошца парте айхха бувзам хилар. Нагахьа санна халкъа эшараш шьара ихетадой, хIара этапе мехка тароний реализтически мах бой, кхоаннен а боь ницъ майтра бувле — цу бувзамех дийнеи цIаннха дохардоадеи хIама хул. Вокх оагIоарьа, — нахьа санна сонхетамца хIара боллхлоч, шийх духхьал цун долам кхоачаьбер а ца лоарх!ан, шийна дагалаттараш шарте политицна а, дуьхьа-зе, партийни решеенш кийчъеча а уж чаххIоахача а хьинаре лакъа лоаце.

Тхона четах, массанена юкъера, интернационални лоарх!ам бола цхьаьна цхьа-вывод. Общественна массе оагIорахьара прогресс яра нийъ хьаьбола социалистически революце. Амма из дац цу тайпара прогресс автоматически хулга хIанатун тIехIаIа Iалошцу, прогIзводственни отношенеш а производительни низаш а цIоаш хила доагIгIача бесса хуьлга чакхдьаьхьа дагIнад IхIилга. Производство, Iнlма-техника, культура геттара сиха дегIаьхьаро, сагIше дегIаьхьаро общества организацIига нерда хIамаш дIадех. Ден повестка тIа отт ший кIийлен тIа социализм цакадаьл эргалара дош. Из да дича общественни яра вахарх хьаьул тромбаш, цхьан моттигге латтара яьлеш, геттара иргьла тарлу экономически социальни проблемаш.

Тха партте ший XXVII съезда ер къьагта дIаьлыннад цох дар. Самокритични анализ яр, ший балха хьаькъалца мах бар. дIаяхача хана дувлийтача гIалаташ а нийса оацача хIанатун а яиза эттар йоацIа выводаш яр — социализмана тIехьа лоаттабеча къовсама доарх!амегIча Йоацуьа боацна хьа — тIом чакхбаьнначул тIехьагIарча шовзткъа шера — кIоаргга социальни хувцаман хиннай, полькни патриоташа бIаьшереначца дагалъатта-чунга , кхьаьад: тешнаме мохк шиЙ лоIаме хилара. чоагIа, нийсон довзаш отгадара. ПОРП хьалхачоа овкъара Польша юхадийнъьлй бохьлена, ахарлоша, хьалъа интеллигенце, хьаьлй вай ханара индустриальни база, коъаметтаотта-дьлй исторически. памятни-кашца, къаман культура лора а ца, керда мыхьленачаша вIаьхий вьй. Цу иоллама балха юкъе шоай конструктивни дакъа юкъеъхьуьх союзнически партеца.

Польски крнзис, ухъаза, съезде ма аллара, болхлой классе социализмана яь дуьхьале йиар. Эттара хьалха из дар, болхлой класс рьаьз хургIоацача тайпара сонсалном практике гольянкхар. Цу тайпара рьаьз ца хилараз шоашта болча аьттонна пайда эца хайра социалистически Польша мехка чурча а доазол ораъхарча а моастагIашта. Шоаш польски халкъа дотагIай ба, яхаш оапаш бийна малхбузе-бараш фу де гIийртаб хов. Польски къаман кхелаш тIалла а ец царна дагалъакараш. Царна дагалаьттар дар социалном дIайоахкилга, социалистически карагIдьшараш дIадоахилга. Царна, ма дарра аьлча, Польше вогIа ме хул — дIакарIа дар.

Из а урок я, цо дагадоагIий социализм — исторически нерда. хала гIулакх долга, из дIахьедина да социализмана духьаларуа нисъеначуьа еча духьалелех чакхдоаларе, имперализма экономически, политико-пропагандистски, тIема Iотъкъана духьала латтанза дар ца хилар.

Юхьера, дIаяхача ханюкъа опыто цIаьхьа долчча бесса хьагойтар гIалаташ дувлийтар а социализма лардоагIа системана лардоагIа принципаш тIера субъективизмни тIерадувлар а, партийни пачча-хьалкхенгI вахара нормаш тIехIаар, социально-экономически политике гIалаташ дувлийтар кхераме долга.

Цу тайпара гIалаташ ца дувлийтара эттара тешаме-гIа йола гаранти — марксистско - ленинскн хьехам творчески дегIаьхьувлар а,

СИХА А ДИКА А ХЬАЛДЕ ГИРСАШ

КПСС ГРОЗНЕНСКИ ГОРКОМА ПЛЕНУМЕРА

Нохч-ГІалгІайчен столица гӀерда Грозный ди тӀекъагӀа тоалуш, хоалуш йоазӀа. ТІехьахула шерашка городе хьалдаьд пионерашни, культурно - бытовой ловрхӀам бола дукха гӀирсаш, наха чуйе дукха этажаш йоӀла цӀенош, хьаькамгаш нах баха бӀарчча микрорайонаш. Городе керда гӀирсаш хьалдара дакъоь доккхий декъаралла да шийтталагӀа дӀатилетке кхоачашде лерхӀараш а.

КПСС XXVII съезда регинеш тӀатӀиа кхоачашде йолалой город Грозный партийни организацеша, къаьлсама коллективаша, чӀогӀгӀа теркам тӀабохийташ а могашт а Тайпай тхиза КПСС ЦК июньски (1986 ш.) Пленума решеннеш. Хьалъа боахам социально - экономически дегӀаболабебита съездара де дезарашш, дукхагӀча дьяьче кийчдь а дьяьна, кхоачашде доладаьд городе. Промышленноста бӀаьвин доккъа предприятешка, тӀаьта ишшта къаьхьагмохота лертӀа пахара хьалаш ларашдеш бола бӀаьвин доккъа муналънии гӀулакхаш дечи, торговле, наха чуйе цӀенош хьалдеча. медицина предприятешка а оборудованна техникаеча эргаӀаккара, цунна модернизаци яра лостамаш хаташ белгалгӀьяьлий.

ПятилетнаӀа Нохч-ГІалгІайчен, производственно-техническа низвиш дӀахо дегӀадоладеча динка доккха декъа кхоач республика столицаца. Алха машина тракторашкахь, химическа, нефтехимическа, металькъята, машинаш приборашни хьаьча доакъашна реконструкци яраш техническа эргаӀахкара дӀалхийта лаьрхӀад 300 миллион сом гаргга капитальни вложенеш, ХІаьнаре а хьалье йолаьлий «Красный молот» ӀӀхача завода филиаль «Металлист» яха керда заводи. Кастта хьалъе йолаергьа шера 10 азар тонни продукци луш хургӀола керда кондитерски фабрика, реконструкци е йолаергьа хлебокомбинате. Хьалъе лаьрхӀа я агропромышленни комплекса, транспорта, бӀаьзама цхьаьлла йоккхий объекташ, дукхагӀа кашталожоненеш дӀалхийта лаьрхӀад Ӏилма-тохкама организацеһ материально-технически база чӀогӀагӀьяьра.

Цу дерригнеча таро хулйитаргьи тишьеша фондаш 20 процентага кхоачаш хуьца е царна модернизаци е, мехьалъта доаккъашна хӀанзарна боарме доаттаде, мехьадьта цӀенагӀа чакхдаъха, машинострое продукце ассортимент динка кердаяккъа, экономически дегӀаьхьара темпаш шера 4 процентал кӀезинагӀа йоацаш лаьхье, ресурсаш кхоелла лаьашде, - социально-бытовой дешаш сихагӀа къестаде. Уж доккхий декъаралла кхоачашдара къаьстта чӀогӀа йоаккъо е а теркам тӀабахийта а бе-ашш бе гІишлоп организацеһ коммунисташ, берригга къаьхьагмохота.

Ховш ма хиллара, дӀаяха пятилетгӀа дукха балхаш дьяьд баха нах чуйе ца цӀенотша, больницаша, поликлиникаша Ӏалашбеш, промышленни предприятешка реконструкци ешш Нохч-ГІалгІай ГІишлоп управленине, «Гроэтрубопроводстрой» треста, № 7 йолча треста ГМУС, кхыча коллективаша. Городерча ГІишлоп къаьхьагмохота кӀезига бац произ-водестве хьалхалатта, шовзткъа йоаккъо къаьхьагмоха бохьлой Ӏаьхьаеча сий лаьа е а. — 2 йолча столове болхло Салмова Роза. Цунгара оаха яйнар помидораш, колбаса, мерда, макаронаш, торташ, деригга нийса хьаьхийар цо, доагӀачул тӀех ахча дакхаьжар, культурно ГІулаех дир.

— Ший, хьаьдолаш, — яхка тайпа малар дац хьога" — аьтта оаха цунгга.

— Из тха столове доацаш дӀ, яьх хургӀоаллий тхо болх а е бӀ.— бола Розас.

Ишшта цӀена болх бешбар Гулдермесски райпо Белорече-нски яхача моргарча № 10 йолча тхиа продавщица Вашнисева Марха, Урус-Мартановски районера чъ № 3 йолча кафе буфетни Хаинова Зурят, Урус-Мартановски района Гойта яхача юртарча № 51 йолча тхиа йоккхагӀйола продавщица Чекуева Аминат, кхыбараш. Цу лаккхе цӀераш мел яьхача торгови организацешка къаьхьгмоха хьаьдолаш цо тараза эпшалеш, доагӀачул тоагӀа ахча доахаш моттигаш хьйсалгаза, массанеча а дашш дар санитарни книжкаш.

Цхьабаьхьа, торговли бо-кьоашш телхаеш моттигаш хьйсалгаш хьаьдолаш яхача цхьайолча организацеша. Хьашарга вай Аргунски горпо чуйоаГІаш йола Месхер-Юртара шашлычни (ассортименташ Нашева Нура). Тхо цига ийдьенеча хана сайна яшаш йола продукци яьха йода со, яхаш шашлычни да я кхайла арайоалаш пр Нура. Цхьабаьхьа, шашлычнеча тІехьарча кхоалеп нах ниях гІеттача санна хьувзаш бар ала, "Тайпа хьаьдар, къаьрачь,, ший молаш бар уж. Берашца кхийна кагийнах бар мейна беха а болашш, цигара цхьаьна уьзаш.

Тиъаьца цӀ шерага кхаччалаца болча нахага дохна йиш йолаш дац малар. — Тайнха царна аш мичара дешад дуьтйавала хала дар. Вйалла нах тӀера ца баьлча санна молаш латтачарех йиззза я шашлычиеча тІехьара кхоалеп. Оаха арадьакхха гӀулаех дайзачул тӀехьагӀа, цу чу латтараша го бир та автолавашна, массане а дувцар цаІ дар: буфетчица — Нура цаІ дар.

РЕЙД

уьх гӀулаех бехке ял, оаха кхычъаьрга йийа хьаьладечна йий, кьашлда малар да мийна дар яхаш. Цер мел дувцаш дар хьал а дувцаш, са аккарна де хІама дац, ма мела уххаза, ьйча. ераш совцаш а бац, яхаш бехьаза йиа гІерг буфетчица Нанаева Нура.

— Цу гӀулаех тІехьа мичлигера гІо лехаш хоам бан бохьлой-тешш а, — аьнна шийга дьйча хаттара жон а луш, буфетчица аьлар:

— Са фу гӀулаех да оарц даза царна шоашта го беза уххаза молаш барш, уж бехьктокъаме озар цар де дешаш дя. Нура бехка яІлахара йоаІй-тешш а, из аларах? Ларане а ялаш!

Кхыча тайпара сурт дар тхона хьалхашка эттар Урус-Мартановски РАЙПО-на чу механизмаши машинаши къаьстта полъемни иранашни экскаваторашни тоьшш яхаш десташ хуьл кулгаш доой. Уж дукхагӀа хила санна гӀа бакъда, хІана аьтча ахаш гӀишлонхоЙ кулгӀнара балхаш деш бе. Цхьабаьхьа йоаш яреш а тертІа пайда эцаш, царга шин сменагӀа болх байтнира йІаштехьдкаж-наш.

Цхьайолча гӀишлони моатжнии организацеша дукха зе деш хилар дашца доагӀа къаьхьагма нормирование боарм цига гестгара лоха хиларца. Балха юкъера Іаьлъмате сиха ДІаданкха деша хІама да дина бан а во бан а болх бан а дийнахь цхьатарра алаяи телила. Мел болх баьб а из мел дина бан а хьожан тІахьонаш деш дувцаш хиндарга пятерка Грозненски горкома кхоалагӀа пленуме доклад ьйча КПСС горкома хьалхарча секретара Б. А. Кучеренка.

Городской партийни организацие хьалхлеча гӀишлоп организацеһ коллектин ваша доаттаде хьашмашта хьежка, докладчика а пленуме къамаьлаш дьяьша а къаьстта терьам тІабахийта аьнна хьо а цу лоаІ-терьама отрасле долаш долча кхоачамбоацарех, диная дисарех, белгалдир хІанзарча доккхийча хуьшиий хано дІадекхаршна хьежка хьалхашка латта декхарш сиха-гӀа а динагӀа а кхоачашдара наьхьа, ГІишлоп хьалъева я ГІишлоп индустр маьшта халатта опыт, динагӀйола балха методнаш кокъейоаяра наьхьех, организатор-ски а политически а болх эргабоакъашца дІахо тоабе белгалдир хиларах.

Хьалхашна латта декхарш кхоачашдара тІехьакхоаш ГІишлоп организацеш хІанз а дукха я городе. Царех я домостроительни комбинат, СМУ-5, СМУ-9, Спец СМУ-10, № 66 йола мехколонна, «Азэнергострой», торговле министерства РСУ, Нохч-ГІалгІай транспортни объединене СМУ, «Грознефть» объединене СМУ, наьхьашш дехнен тІаьш техкем управленеи. Уж коллективашш тІеъаьсаш хиларга керттера тергьахьанаш да къаьхьегамн производствон эсала ваша-тІехьаъьккха хилар, керда-раш бола хоъьекхьалара дош ГІулахкаш меда леладар, дукха балха ха лехьа йоаеш хилар, партийни организацеша къаьлъма методеГІа болх беш хилар. ГІишлоп подразделенешка хІана а дукха да организацеши хоачамбоацаш-ца хІанзарна доаттаде бохьлой-ца а теркам тІабахийта а бе-ашш бе гІишлоп организацеһ коммунисташ, берригга къаьхьегамой.

Докладчика а пленуме къамаьлаш дьяьча КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара Д. К. Тарасова, «Красный молот» яхача завода партком секретара Ю. В. Карцева, СССР 50 шу дизара цӀераГІа Грозненски химически завода директора П. И. Ветрова, ЧИУС начальника заместителя Я. Куштова, партге горкома ГІишлони городской больницеи отдела заведующе М. Д. Савранукаева белгалдаьккхар ГІишлоп производственна кулгалдача ду кхаГІна дьяьже администрацеша методаш юкъеъьчу-лила хІана а долаш хилар, хІаьта КПСС XXVII съезда решеншш дІадекхаршна ваххакш кердача ГІишлоп организацеһ организационни методашка довдар тІехьашка тетташ хилар. Къаьхьегмара бекам сомбийкхаза стимул луш йоа формаш а цхьаьйолча ГІишлоп организацеша шо-шоай тайпара я, бакъда, къаьхьегма дукхагӀа тешаш динкаеп. ХІаьта ишшта цунна йоаьлча хаттара къежа йоаш а духха нийсеу уж. ГІишлоп участкашкара нефтегаз» яхача международта газа управленне оператора М. Черниковас, кхычар.

Цу ГІулаехь а, городе бака на Іалашбара проблеме ваш йиззз къаьстаьара нарарча пятилетка тІехьарча шера 200—210 азар квадратни метраш хоачаш хьаьдолаш да цІеноШ. Цу ГІулаехь хІанзаш а цІерга юкъейоалаеш еза бохьама хьисалне цІеношш хьаьдара практика. ГІишлоп къаьхьа опыт йолаш я «Грознефть», «Грознефтеоргсинтез» яхача объединенешка, «Красный молот» яхача заводе.

Хьаьлъеш йола граждански объекташ дина хилийтара тІаьхьонаш доаттабара дьяьже партийни, советски, профсоюзни организацеша цхьадола толамаш дьяьад. Хьаьта а кІезига моттигаш ваша-тІехьаъьккха хьаьдолаш-неши телхаеш. Бран йолаш дьаь балхаш юхадеш соагка 51 азар сом дІадихийтар.

Кулгалдача ший-ший ГІулаелы» яхача объединене киршиннаш еча заводий кулгалдашца доаттаде дІадаккъа а дина а кирпишк, кхыйола пенаш хьалдотта материалаш ара ца хедар бахьан доалаш, цу хьаькъашш цар дукхазда дешна йоаш ихоачаш ца хулаш дусаш хилар бахьан долаш. ДІахо йодача хана из дош ихоачашхьукхаерах лаьдувзаш барш банкха тешаеш дацар пленуме объединене генёральни директора К. Батаева дьа къамаьлаш.

ХІанзаш а, пленуме йийна уьзаш йолаш хана наьха саихетам хувцаргара дІадоладе деза дерригга ГІулакх. Цунга къежа коммунистий дьяьнар айдеш, цар авангардни лоарХІамеп ланкбеш, организационно - партийни боль ергабакъыха тоабеш, пропаводства лоарХІамерга йолча участкашка коммунисташ туттабеш болх бу партегорком ГІишлонаша. Цхьабакъда партийно - организационни а идеологически а болх эргабоакъыхара хІанз а мела лел. Къьнна балха формаеп, методеех къаста ца могап бола партномий, партбюро секретараш хІанз а болаш ба.

Партийни влияни кІезига йолаш я цхьаьнола ГІишлоп организацеһ подразделенеи. Иштта, ЧИУС-а 252 бригадаех 4 мара йиз партгруппа йолаш.

ДукхагӀа ГІишлоп коллективашка эсала ваш-тІехьаъьккхаб кхетама болх, из боагГІача тайпара буьнах хоадам болаш долча декхаррашца, мела лелладу хьалхалатта опыт массанера дІайозвятилга, гойтара агитацин тІаштІехьайола кхиллз. ДукхагӀа дьяьче наха юкъе бечча балха тІехьа уж а яхьидола а ихоачамбоацараш хилар бахьан а, доаша да ала доаттаде ГІишлоповой а монтажнийй а коллективашка дисциплина лоха хилар, корта бохабу малар малара, балхаш доаттаде ГІишлоп пленумера бешш нийелуш хилар.

Доклада тІа а пренешна а дийна цхьадола ихоачамбоацараш доаттаде тайпара бо-гаго а тарро хилар пленуме хиннарий городерча цхьаьйолча ГІишлоп площадниннеи предприятешка дьяьхкача керддача документальни фильмара хьожаш.

Пленума балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара Е. Н. Тумгоева.

Дийнача дешах боагГІаш бола соцан тІаийпар пленуме.

Пленуме хиннараша ладийпар шитта доаттаде, горкома партийно - организацеши балха отдела заведуюе Е. А. Ильина городской партийни конференеи делегаташца яьча принятиеча моментаеи дешаш деи беча балхах йолча информаге.

С. КОТИЕВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете

Доаньяаш ихеду моттиган меттаоттаяран царех динкагӀа пайда эцаран гӀулаехаш чакхдахара къаньяьхьа бола автономни республика правительства соцан кхоачашбара леламаех дола доп дийнад Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиумо. Цу гӀулаехь лаьрхӀа республике бӀаьвин-ГІьяьчий шишша бай-мелиоративни машинно-хьайбаш леладарен станцеш. Шелковской Наурски районашка гаьнаши дІаьгІаш хьуьн защитни хІамаши дІаеГІай. Хиш лехкача лаьтташ-та реконструкци еши мелиоративни дьяьже уж тоадешш латт.

Цунга цхьана заседание белгалдьяьхад цхьашца тайпа къоастаданза дола дешаш. Шелковской Наурски район-ископкомша РАПО-ша чакхъьяьхаш шиш-шеГІа баьшаш тІаюьлв моттигаш тоьяра, миласа эроши хиннача даьГІеннашкара жа дІалахара тІаерзаяь мероприятеш. Массазара хьуьн питомникаш хьуьмелиоративни станцеш вІашаГІкара дешаш геттара эсала къестадеу хьуьн боахама министерстос, Наурски Шелковской районний Советан исполкомаша. Дьяьгеи бекий фу кийчдара бола фу лелаГІ доахам вІашаГІоллара дош хІанз а къоастаданза да.

Доаьхара йолча Іалама дьяГІенех рациональнаГІа пайда ийбаран уж тоьяран, ГІоМарап чоаГІара, фу хьагулдаран кийчдаран процессатта механизации яра а яхьийоча а проблемаех бурунни зона, боахамаша гӀулаехаца гІо делга вІаштІехьданнхара хайча хІама деш ца Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен юртбоахама опытни станци.

Нохч-ГІалгІай АССР госагропром, хьуьн боахама министерства, медиороаци; хин боахамеи министерство, «Чечевицгумвеласхоз» объединени. Грозненски опытно-мелиоративни а Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен юртбоахама опытни станци, Наурски а Шелковской а райис-полкомаши РАПО ши, йоагГІойаГІа кхыйола организацеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиумо декхарийла яьй белгалдьяьха хоачамбоацараш дІаладаьдар дешаш цхьа дезаш.

Цунга цхьана харжархоай наказаш ихоачашдеча Нохч-ГІалгІай АССР министерстваи ведомствойн балха тІа иййсеш па ихоачамбоацараш а, Йоагтіаш йола терно яьиц наказаш чулсаьам цхьан хоза тІа банкзара уж ехёа-чаш-ца системза эргаяккхарэ, бизэача боярме пайда эцаш паччахьалкхен общественни вахара дешаш къоастадеча хьанагерга дІалаьдаьд. Харжархой наказаш ихоачашдеш Грозне хьалъьяй доставочни почтамт. вІашаГІьеллай школаша тоьхара дешара-производственни комбинат ,тенический техугара ремонт елга ханзаГІара ГІулаехь а, дикагГІа хила мегар ваххакш инспектор И. Закриенеи. Хьашший милице Заводской отделе кхаьча хилларах а В. Бетлагмурзаев балхара дІа а воаяккхаш, цунна строги выговор ярах. И. Закриен балха тІа а яуташ, ший повкъоста санна бекн бах хиларах дуьш поаторе-понденне тІа. Хеталу" цул тІехьагІа районна культурно-досаьлийтаргдан, яхаш дув а буаш. Ше яхар оаха да дальчул тІехьагІа ниловзат а ший ерригга салат а дуьш. Ребдови бригада йолга шийна хайча чЮагГІа дехарде йоаеларе, дІахо йодача хана кхы шийгара из-ошна гІаьт доал

Геофизика треста специализированнаи конструкторско-проектнин бюро къаьстта дин-на тьа а хьегаш, хьалхашка латта декхаран массара цIена кхочачиден хьавоагIаргеш ва слесарь-сборщик Панасенко Александр. Шу хьадеш дар цIхьанкха тайна дакха гIалат довцаш а деш, хIара

ЛОАМАН ДАЬГIЕНЕХ ПАЙДА ЭЦА

Кхарачу шера паччахьалхкенга дукха продукцин йохка езаш ба республика **хьайбаш леладелаш**. Из дехкар толаме кхочачиндарг таронаш йолаш ба уж. Къаьстта духх даккхаран доххаран лонаха иолиьссе-тал ду лоаман дьгIенаиа. Хьайбаш сиха дорстаде аьтув хулийташ да цигара IаIама хьалаш. Цхьабаьнза, колхозаша, совхозаша царех ма боагIIара пайда-м эцаш.

Лоаман аренашка 158 эзар гектар хьайбаш дозведе а йоI яккха а мегарйоча дьгIенаш я. Цар тIара шера 16—20 эзар тони йоI е 500 —600 эзар тони моша доаккъар даккха йиш я. Цо тарро хулийт 3—6 бетта 120 эзар бежан, 150 эзар устагIа, 8—12 эзар говр цига кхаба. Хьаьта хIанз лоаман дьгIенашна боахамашна дерадераш 47 эзар бежан, 25 эзар устагIа, 3,5 эзар говр мара яц.

Лоамашта кIал уткача боахамаша тептара кIезига делад ду хьайбаш. Шозза-кхоаза духкагIа доахан, говраш, ма яхаш цига делае йиш йоIаш ца уж. Деле а ду гIулакха пIемкашта уйла ешбаш цар кулгалхойн специалисташа. Цул совгIа цига кхоабаган шуреи духх кIезига луш дола хьайбаш а деш.

15—20 шу хьалха лоаман дьгIенех дирзгIа пайда эцар. Духьхьал Веденски пайона колхозанна хIара шера 12 эзар устагIа лелабора ца ца. Хьалхетт а 1986 шера цига кхоабаган 8 азарнера

ХЬАДЕЧОХ ДОГ ЛАЗА!

Къаьхьегама ресурсаех пайда эцара, долч интенсивни технологех вIашIтехьбанкхаташ, корбобахама тарлурцига дIадодар лох а деш, экономика чIоагIъяра теттара бохька тергам гIIобоIIит тха бохьаме уьк тIехьхьаIчи ахка. Иу дерригге дика толамаш а доахIит.

Хьалха, масала, леладе моттиг а йоаташ, къаьстта ферманка дIаучатадеш духха дорстадора тхо долча хьайбаш. Из болх дечаш долча доахана хьожаш болча скотинаца сора цхьаьна. Цудухьа башка йоахо ящар духха ихоабача доахана лерттIа Iунал дара. Духха IадIала ха къаьстта цIерех хIаране доазл юкъера лаьрхача 280—300 килограмм мара хиланар. Из бахьан доазл хьайбаш духха ихоабара зе мара пайда бацар.

Кхачаи программа кхоачашъеча ма хулла доаккхагIа лакъа юкъедаьна гIерттан беррига советски кех санна низ доаккхаер дац кхьаьхьа тача хана из ла йиш йоацаш ХIама а дар. Цудухьа хьайбаш духха ихоабинга шех къаьстта отрасль хурйолаш гIулаьх де лаьрхIаш совхозе. Суьженски дуьх тIа «Сийна кхера» яхача моттиге хIаране чу ухо бIаь бежан дIастаде йиш хулийташ хьайбаш ши корпус хьалIийр, нах чубахара цIенош а дIа.

Совхка нолбрь бетта 520 бежан довладир цига. Уж шин эвсноча юкъе дийхьар. Царех хIаране керте хьайбаш дорстадора йоккха бIаь ца ца. Цхьабаьнза, колхозаша, совхозаша царех ма боагIIара пайда-м эцаш.

Лоаман аренашка 158 эзар гектар хьайбаш дозведе а йоI яккха а мегарйоча дьгIенаш я. Цар тIара шера 16—20 эзар тони йоI е 500 —600 эзар тони моша доаккъар даккха йиш я. Цо тарро хулийт 3—6 бетта 120 эзар бежан, 150 эзар устагIа, 8—12 эзар говр цига кхаба. Хьаьта хIанз лоаман дьгIенашна боахамаша дерадераш 47 эзар бежан, 25 эзар устагIа, 3,5 эзар говр мара яц.

Лоамашта кIал уткача боахамаша тептара кIезига делад ду хьайбаш. Шозза-кхоаза духкагIа доахан, говраш, ма яхаш цига делае йиш йоIаш ца уж. Деле а ду гIулакха пIемкашта уйла ешбаш цар кулгалхойн специалисташа. Цул совгIа цига кхоабаган шуреи духх кIезига луш дола хьайбаш а деш.

15—20 шу хьалха лоаман дьгIенех дирзгIа пайда эцар. Духьхьал Веденски пайона колхозанна хIара шера 12 эзар устагIа лелабора ца ца. Хьалхетт а 1986 шера цига кхоабаган 8 азарнера

Оаха яздьчун лерагIа —

«ЦХЬА ДА ЭШ»

Ишттa корта болаш яр уих шера 15-ча апрела «СЕРДАЛО» тIа кепатера корреспонденц. Цу тIа дуьза гIар Нарранован района бIаговой гIулаех дара сферe ийлсуьа ихоачамбоанерех, бытовой учреждениета тахна хьалхашка тептара проблемаех, наха йоахо еш-ца хиларах.

Цу хьакъеъха резинкеа жоп дайтаз. Поэт-ГIайгIай АССР бахача наха гIулаех дара министр хинчага А. Инуриаева. Ло яцу материала, дийцо банъда, йхаш. Материал дийцар «Чечинтшвёйбыт», «Чечинтхимчистка», «Чечингрозныйбыт», «Чечингтсередняобыттехника» объединенеий кулгалхоп юкъе а болаш минстерства коллеге. Цу объединенеша чакхъьхьар Нарранован район болча цоай подразделеней болх тоабара дуьхь мероприятеш. ХIанз, районин производственни управлеое болх дикагIа лелагIболаш. Кьоастале цу материалаш запаснои оатхалаш

Iокlал а йоахаш, доахан Iангара доахача моттигашка лIаьтеIаш хилар. Из хало делае езаргьадар дьгIенашка хьайбаш Iангара дахара дуьхь чоалане доаца кхийин баъашн хьалIоре.

Ишттa хьайбаш леладаоа спыт карарзаьялЬ Веденски райоча Ленина цIерагIга колхозе, Ачхой — Мартански райоча «Самашкинский» совхозе. Маьжкой яхача хоттиге дIадахача шера 550 тони йоIи 400 тони силосй хийтьаьр Ленина цIерагIга колхоза болххлоца. Цига Iа доаккхаш хилар цу боахама 120 бежани 2000 устагIа. Цхьа корта тIера па боалаш дина Iангара дьлар хьайбаш.

Советски, Веденски, йожай-Юртовски районашкарга боахамашта пайдане гIулаех да яхаш яхаш лелайир. Уж хIанз 1400 я. DIадахача шера 85 зпар сом цIена пайда да хилар боахамашта уж лелаирех.

Агропромышленни объединеней специалисташа тергам тIабахийта беза цу районашна цхоаба доахан ца-ца ча фух хилийтара. 1900 бежан да Веденски райопа Ордженикидзе цIерагIга колхозо цхоабаш дараш, церех 93 процент хулараш духха шуреи духх дуча шяцп ни фух да. Ухх тIехьхарча шерашка цу фух йола цIепенной сиргIаш йохкарах 45 зпар сом цIена пайда хилаб водхоза. Халахете а цу хьалхалаттача боахама хьайбаш леладара опыт Iомаеш бац доаман райопашкара цхоа ца боахамий булгалхой специалисташ.

Б. ДИКАЕВ.
Iохч-ГIалгIай НИВС лоихкагIдола Iалмаз болхло, ветеринарни Iилмай кандидат.

ХЬАДЕЧОХ ДОГ ЛАЗА!

Къаьхьегама ресурсаех пайда эцара, долч интенсивни технологех вIашIтехьбанкхаташ, корбобахама тарлурцига дIадодар лох а деш, экономика чIоагIъяра теттара бохька тергам гIIобоIIит тха бохьаме уьк тIехьхьаIчи ахка. Иу дерригге дика толамаш а доахIит.

Хьалха, масала, леладе моттиг а йоаташ, къаьстта ферманка дIаучатадеш духха дорстадора тхо долча хьайбаш. Из болх дечаш долча доахана хьожаш болча скотинаца сора цхьаьна. Цудухьа башка йоахо ящар духха ихоабача доахана лерттIа Iунал дара. Духха IадIала ха къаьстта цIерех хIаране доазл юкъера лаьрхача 280—300 килограмм мара хиланар. Из бахьан доазл хьайбаш духха ихоабара зе мара пайда бацар.

Кхачаи программа кхоачашъеча ма хулла доаккхаг1а лакъа юкъедаьна гIерттан беррига советски кех санна низ доаккхаер дац цхьаьна. Цудухьа хьайбаш ши корпус хьалIийр, нах чубахара цIенош а дIа.

Совхка нолбрь бетта 520 бежан довладир цига. Уж шин эвсноча юкъе дийхьар. Царех хIаране керте хьайбаш дорстадора йоккха бIаь ца ца. Цхьабаьнза, колхозаша, совхозаша царех ма боагIIара пайда-м эцаш.

Лоаман аренашка 158 эзар гектар хьайбаш дозведе а йоI яккха а мегарйоча дьгIенаш я. Цар тIара шера 16—20 эзар тони йоI е 500 —600 эзар тони моша доаккъар даккха йиш я. Цо тарро хулийт 3—6 бетта 120 эзар бежан, 150 эзар устагIа, 8—12 эзар говр цига кхаба. Хьаьта хIанз лоаман дьгIенашна боахамаша дерадераш 47 эзар бежан, 25 эзар устагIа, 3,5 эзар говр мара яц.

Лоамашта кIал уткача боахамаша тептара кIезига делад ду хьайбаш. Шозза-кхоаза духкагIа доахан, говраш, ма яхаш цига делае йиш йоIаш ца уж. Деле а ду гIулакха пIемкашта уйла ешбаш цар кулгалхойн специалисташа. Цул совгIа цига кхоабаган шуреи духх кIезига луш дола хьайбаш а деш.

15—20 шу хьалха лоаман дьгIенех дирзгIа пайда эцар. Духьхьал Веденски райоча колхозанна хIара шера 12 эзар устагIа лелабора ца ца. Хьалхетт а 1986 шера цига кхоабаган 8 азарнера

ДОЗВОЛЕННЕХЬАРА

Даймекха машиностроени хьаьр — из Корея хьалха экономика дегIакхувлача ларгIадьначоч доархIамегIа дола цаI. Из, техничеси прогресса а халкъа боахама ергира отраслеш нердахарца а ларда я. КНДР езача индустре флагман доархI Тэанскн еза машинаш хьаеча заводах.

СУРТА ТIА: Тэанскн завода цхьаьн цехе.

ЦТАК — ТАСС сурт.

БОЛХ ЦА БЕЧО-ЯЦ

КЪАХЬЕГА ЦА ЛОВРАШЦА —ЛИРА КЪОВСАМ!

Предприятей, гIишлош оча организацей кулгалхошкара хийла хьаьса бейлахой тоаш яхаш деш дола къамаьл. Тхо долча мара децийт из аьле, тIаьнха сатеду цар шоай.

Города улицашна латтача рекламни щиташ — тIе хIаран хул: «Болхлой... эш. Хьем боацаш... эш, саггота эш...» яха йоазош. Тоъаш гIишлонхой, тонараш, сварщикаш, пекарш, кхьаберш... Массеа нахьа я эш болхлой. Хьаьта мичаб уж? Цудухьа ла йиш йоацаш ба боах иа бераш, нахьа яIан тIа багIарг1а.

Вай республике кIезига бац общественна пайдане болх иа бешбола нах. Уж ба 25 перагара 50 перига ткачечагIа ца ха йола нах. Цар хьалдергдар цIенош, тетаргдар барзкъашш, доаккхарг а дар, чакхдоаккхарг а дар тарлурцига дIадоаладаьгта.

ВГIАССР МВД сотрудникашца цхьана, прокурор хIарах тарра, болх ца бсча дуккхача нахаца кхамелаш хинна са. Уж берригга а дуьхьа биза, дуьхьачех тоабсина ба. Мичара дог1а царна из? Цiн хезача Остап Бендера санна, ахча дакха дуьхь способни а цо. Шу-шиш лоъьеъара дена спекулянтца кхачалаца.

Царех цхьабараша хьожарга ваI.

Урус — Мартана района Комсомольское яхача юрта ваьха Хамарзаев шиЙ сесаг-го бераша йидеча пособех вахдаш ваьIаш. «Ловдела нах мара бац болх бераш а санна хинна цо. Цо харцаьха боахача гоно дакъаза ваьнхар из — вIашIлетача шин юрта Дудуров вийра цо. Из бахьан долаш Ф шу суд а йир. Саг вувча чана мелна веха хинна из.

Бахьба, ишттa вола саг па гуш, гернал ца вещ хинна участнои инспектор а юрта Совет а.

Гуьз дерг1ача вахаш вацар Грозненски района Правобережное яхача юрта ваьха У. А. Хамерзоев а. Из ецаг а бер а долаш саг вар. Из ваьхьа шиЙ гаргарча наьха рузкъахьа паччахьалхенга ъьоад деши. Ше делаер Мапийтргдоанига органа-ца хайтача, балха вахар из. Бакъда, дукха ца гоиш хьа: ваьлер. Юха а кхычар дьлъеъ чох, наьха, ъьоаладеш де вьлаевлар из.

1984 шера август бетта Наурски станице вахача Мирзаевца цхьана цигарча «Калиновский» совхоза говр лочкъайир из. Из ехнар 500 сомах. Цул тIехьагIа Грозненски района Ленина цIерагIга колхоза, «Загорский», «Горячеисточенский» совхозий кхо етт лочкъабу цо хьалха вийцача Мирзаевца, В. С. Глотовцеи, С. У. Эльдарушеи. Уж доахи Ихаевга, Бексултанова, Гелаева.

Царна массанена а Грозненски халкъа судо чубахха тайп-тайпара хиланн техар, Хьаьта, Гелаевна царнагIа а дукхагIа ха техар цо лочкъабаь болга ховшше етт энарах, базар ярах, къупца бувзам болаш хиларах, цун ваьхьа болча бола доахам да а боаккхан.

Лаьхе дийцача бокъамашта дан зе юкъаметтаотгадерга да хьоалаш даьрша.

Къушта ишттa хIама лочкъадера парг1ато хинна совхозашка доагIача тайпара ха на дарах. Ха-м хинна цига, баьлда, хьайбаш дорга-деп-ча хинна, Алаша айдеш хинна хьхой. Фу дьлдаь-алаш йиду оаш ъьша хьаттача. хетаргхьа, укхан дуьхь йиду ала хIама ца хинна а ваггар цар. Колхоза а совхозий а кулгалхой, фермай балха бехьтохкаме барашъ хьайбаш хьайбаш машта лорадгу.

Дош тохкаш хиннача следственни органаша гучадьжкхар кхоал де йиш хилийта хьоли бехьинн. «Горячисточенский», «Калиновский» совхозий директоршка С. М. Удиевген, В. С. Густяковген, хIаьта ишттa Гелаев хьхо хиннача «Чечингучшпздорсовощхоз» объединенне автобаза тарнна начальникага Х. Ш. Идаевга а дIахайтар хьал ишттa оттара уж бекъе

Ишттa ниъкъ беш яр Вознесенски станице яьха шоьаттьа шу цу дела Федюшкина а. Бакъда ша шиЙ лоьалхой тагргача наьхеи рузъьах ваггар. Цюна а халкъа судо доагIар дир.

Надтеречни районе ваьха Л. Е. Сафонов шийна ба общества а бодча пайдна къаьхьегаш ваха тугаш ваьнар, 30 шу дьянна. ниъах тоаденна сат ше воллаше. Цун ихийнадар судо цун тех теха ха ханха. Бакъда, къетта, пийсача новиъка вала даганаваьр. ШиЙ къаеинача нахас давоъ дудш-дудш ваьнаш ваха бесам бар. Цунна эгогра духкагIа дагалаьттар корта бокабу малар дар. Ишттa вахаш дIаваха дерхIар цо. Бакъда тунеядеш соцаюр, халкъа судо чувалла ха техар, алкоголизмах низагIа верзабе хьожаюр.

Мотта дIайолалу городера Iуйре? Трамвайша, автобусаша, троллейбусаша дечча таташа бийсана этта хинна сатем бохабу, тайп-тайпарча балхашка нах арабоал, наха духкагIа гургIолча афиган хьалъетт. Цар тIа ялу: «Болхлой ош... хьем боацаш ош..., саггота эш...» яхаш.

Фу дешг ба-хьогI хIанз сафоновгIар, бенуевгIар, уж санна бола хьмбараш а? Е гаргарча нахатара, новкъа болхарашкара гурашаш дехаш ба?

Нагахьа санна тунеядаш шоаш раьза а хинна материальни рузъьа хьадераша цхьана болх бе ца ота отте, царна, дIайбовзит т а пе а яргьяч «болх ца бечо хIама яац» яха принцип,

Цхьабола грамланаш ваъаре шеай нийъ харжа ихлелъа паччахьалхенга чотагIа бIаьний хила Iергаш ба. Масала, 1985 шера 6 марта 22 сахьат даьнкача хьа Назраневгча торгови центра чу а бьашна, цу тура ахчен товари дахьа бенача тIаьнхьалъча милице болхлоца лийдар Альтий-Юртара вежарий МархиевгIар Мухьмади Мувсаи. (Уж дешаркой бар — Мухьмад Тамбовски облестерча Iишлош ира говзал Iомаева техникумеи Мувса Назраневгча СГПТУ-14-ча дешаш бар). Из бахьан долаш Вьсарен районе ца халкъа судо Мухьмада 4 шун Мувсайна 3 шун чубахха ха техар.

Цхьаннаъьа болх беш а дешаш а вовца Тумгоев Жамбулати Назра н е р ча СГПТУ-14 дешаш вола Дарсигов Ийсаи ньха гаражна чу а бьашна, ВАЗ яхача автомашина чархаш дисинан а тIехьа ъхьйола оатхалаш йоахаш хиннаб. Ерригга машинах цар хьалъхай 846 сома маьха хIамаш. Къоал дьашта суд йир. Автомашин йолча дьяа хинна зе къоал дьврий дьяа дIатехкар.

Уж берригаш хIанзоа бахаре цхьалхара гIа банкъа болалу ъкона нах ба. Бахьа социалистически куц хийца, харцхьарча новкъа бьинаб уж.

Р. ДОСТОВА.
I класса юрист, судашка уголовни дош дувпарга хьожага отдела прокурор.

Ишттa корта болаш яр уих шера 15-ча апрела «СЕРДАЛО» тIа кепатера корреспонденц. Цу тIа дуьза гIар Нарранован района бIаговой гIулаех дара сферe ийлсуьа ихоачамбоанерех, бытовой учреждениета тахна хьалхашка тептара проблемаех, наха йоахо еш-ца хиларах.

Цу хьакъеъха резинкеа жоп дайтаз. Поэт-ГIайгIай АССР бахача наха гIулаех дара министр хинчага А. Инуриаева. Ло яцу материала, дийцо банъда, йхаш. Материал дийцар «Чечинтшвёйбыт», «Чечингтхимчистка», «Чечингрозныйбыт», «Чечингтсередняобыттехника» объединенеий кулгалхой юкъе а болаш минстерства коллеге. Цу объединенеша чакхъьхьар Нарранован район болча цоай подразделеней болх тоабара дуьхь мероприятеш. ХIанз, районин производственни управлеое болх дикагIа лелагIболаш. Кьоастале цу материалаш запаснои оатхалаш

Iокlал а йоахаш, доахан Iангара доахача моттигашка лIаьтеIаш хилар. Из хало делае езаргьадар дьгIенашка хьайбаш Iангара дахара дуьхь чоалане доаца кхийин баъашн хьалIоре.

Ишттa хьайбаш леладаоа спыт карарзаьялЬ Веденски райоча Ленина цIерагIга колхозе, Ачхой — Мартански райоча «Самашкинский» совхозе. Маьжкой яхача хоттиге дIадахача шера 550 тони йоIи 400 тони силосй хийтьаьр Ленина цIерагIга колхоза болххлоца. Цига Iа доаккхаш хилар цу боахама 120 бежани 2000 устагIа. Цхьа корта тIера па боалаш дина Iангара дьлар хьайбаш.

Советски, Веденски, йожай-Юртовски районашкарга боахамашта пайдане гIулаех да яхаш яхаш лелайир. Уж хIанз 1400 я. DIадахача шера 85 зпар сом цIена пайда да хилар боахамашта уж лелаирех.

Агропромышленни объединеней специалисташа тергам тIабахийта беза цу районашна цхоаба доахан ца-ца ча фух хилийтара. 1900 бежан да Веденски райопа Ордженикидзе цIерагIга колхозо цхоабаш дараш, церех 93 процент хулараш духха шуреи духх дуча шяцп ни фух да. Ухх тIехьхарча шерашка цу фух йола цIепенной сиргIаш йохкарах 45 зпар сом цIена пайда хилаб водхоза. Халахете а цу хьалхалаттача боахама хьайбаш леладара опыт Iомаеш бац доаман райопашкара цхоа ца боахамий булгалхой специалисташ.

Б. ДИКАЕВ.
Iохч-ГIалгIай НИВС лоихкагIдола Iалмаз болхло, ветеринарни Iилмай кандидат.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ДОГОВОРАШТЕИ СОГЛАШЕНШТЕИ ТЕШАМЕ ХИЛАР

СССР Лахчехьарча Советa Союза Советен Къамаи Советен кхёча механизацирча гIулакхашта йолча комиссеша машар доаттабарн чIоагIбари хьашт долаш дIахкахьаьй доархIаме инициатива. Цар тIахьайхай США кон-гресс стратегически гергашта доазув отгадара хьаьхьарча советско - американски соглашенеша дуьзаденна машар доаттабарн цхьаьна чакхдаккхарга.

Из предложени актуальни хилар белгалдолаш да тIехьарча хана американски администраце бехьаьл хила цхьаккха бахьан доацаш доаца гIулакхаш чакхдаккхарга. Вашингтоно вIалла а терган е тигаи советски машара предложенеш. «Цо царна жоп денна. Лиеча духьалара агрессивни акцеща, Никарагуа, Гаргарча Малхбоазе, Анголе, Афганистане жерга провокацеи яра. США правительство ший цхьаь сагIорахьарча порядкеле ре-шени гIайнай стратегически гергашта доазув отгадара дахьарча советско - американски соглашенеша яхар дIахо дергдар, аьнна.

ВIашагIихийттача Штаташа дерригача дуненна бIарга а гуш телхаю дунен халкъашта юкъерча бокъонаша нийсъеъ йола договорни дехьаьрш Пузьяк — Малхбоалеи Азеи яьча, из латт США эггара вониственни дола ницаш гергашта доазув отгадареи гергаш Iадаеи дIахьарча советско - американски соглашенеша раьза цахдарах, хIана аьлча уж соглашенеши ийнскои цхьатарра хьораналлои дарда тIа латтандаь, стратегически паритет хьагойташи шоай шерра масштабаГа йола тIема программаеш захоачаьнца. ВIашагIихийттача Штаташта ден йолаидаь. Цу программамата догорора доазонаи готденачул тIехьагIа США-с лаьрхIар на соглашени юстара хьосса.

Цу тайпара дунен халкъашта юкъерча бокъонаш дош па хеташ, халкьий юкъерамален дешаш бехьтоккаме да хеташ хилар дергдар-га дунен тIара пах эгIаза уьхйг. Малхбузенгермански газе-то «Франкфуртех Рундшау», масала, яду: «Америкин обществене ность, эггара хьалха Малхбузен Европера яр, дух-ьала я гергаш Iоадара тIехьара американски пашъ. Чюагlга раьза йоацаш хьа-ьеча, балха гергашта, никкарагуански контрреволюционераш хьалдувш ВIашагIихийттача Штаташ хилар харцаьха доарт-хьа уж болабаь. Лешашна диллача-м Вашингтон а, Контадорски прессана тIехьа, бакъда, гIулакхашна диллача Малхбоа IIено ший мел долча бан-ъдарашеи харцдарашеи чакхдаккхаш да 25 июне США конгресса внаторашеи лаьтт никкарагуански контра бандашна дуьзаьна тIа-ма хсочамша гIо дара 100 миллион доллар ассигнованеш могайтIатIа.

Цу ассигнованеех йола решени дерригача дунен тIа чIоагIа ниЙса лаьрхIай регионера хьал тоадара тIадерадаь мел хьийга хьа гуччалъа доаде гIертар санна. Цхьаьнга хьаьта «йоккха хьожнаг» лестайой а «цеголобализмна» политина йохаргIолаш я; хIана аьча цунна духьалара хьоасаме ваьIаш кхоталуш доацаш демократ прогресан дерригга ваьзаш.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

«НЕОГЛОБАЛИЗМ» ШИЙ ГIУЛАКХАШ ДЕШ Я

Американски империализм хьакхудаш даттача ^ хана США президента Теодор Рузвельта шиЙ оагIув хьалловларгаита хьалхадьккхар: «Къамаьл лоартIта а деш йоккха тIокхнаг бе йоаллее еза». яхаш, Рейгановски администраце цу формулировкана тоадар юкъедиъкъад. Из чакхдаь чIоагIа цIогIа летта а гIерт, чIхьокхар безо ца а йиллад. Цу дерригнех оал «неоглобализма» политика.

Практике из фу яхлта да, къаьгга хьаьокх Вашингтоно йолаььча Латински Америнерча лоалахоита духьалларча шантажа, кучерах тIехутъсара, тийша болх лелабора заимане. США сенатс, маъма - технически цхьана гIулакхаш леладара, профессионални дешара дахьъе йиаин новкъостаа дара, цу тайпара декхарап шоашта хьалхашка уьттадеча дунен хьалъхашта юкъерча а региональни а организацеша аIхха бусамаш лоатталар духьа.

Цхьаьнъда, ше вIашагIъ-ллача гIулакхаш цхьатарра деношка дена АСЕАН США-с чIоагIа Iоткъам бевг Iола объект хинна латт. Цхьан оагIорах-харра. Вашингтоп гIерт цу дссоцацеех Къьлба-Малбоалерча Азерча США стратегически хьашташа хьежка хуръйола тIема - политически группировка с. Боек оагIо-рахьара — ВIашагIихийттача Штаташ гIерт ма могга аIхха-ча уж мехнаи шоай экономика тIаьнга эпцарех дIаьстта, из ма - технически цхьана гIулакхаш леладара, профессиональни дешара дахьъе йиаин новкъостаа дара, цу тайпара декхарап шоашта хьалхашка уьттадеча дунен хьалъхашта юкъерча а региональни а организацеша аIхха бусамаш лоатталар духьа.

Цхьаьнъда, ше вIашагIъллача гIулакхаш цхьатарра деношка дена АСЕАН США-с чIоагIа Iоткъам бевг Iола объект хинна латт. Цхьан оагIорахьара. Вашингтоп гIерт цу дссоцацеех Къьлба-Малбоалерча Азерча США стратегически хьашташа хьежка хуръйола тIема - политически группировка с. Боек оагIорахьара — ВIашагIихийттача Штаташ гIерт ма могга аIхха-ча уж мехнаи шоай экономика тIаьнга эпцарех дIаьстта, из ма - технически цхьана гIулакхаш леладара, профессиональни дешара дахьъе йиаин новкъостаа дара, цу тайпара декхарап шоашта хьалхашка уьттадеча дунен хьалъхашта юкъерча а региональни а организацеша аIхха бусамаш лоатталар духьа.

Цхьаьнъда, ше вIашагIъллача гIулакхаш цхьатарра деношка дена АСЕАН США-с чIоагIа Iоткъам бевг Iола объект хинна латт. Цхьан оагIорахьара. Вашингтоп гIерт цу дссоцацеех Къьлба-Малбоалерча Азерча США стратегически хьашташа хьежка хуръйола тIема - политически группировка с. Боек оагIорахьара — ВIашагIихийттача Штаташ гIерт ма могга аIхха-ча уж мехнаи шоай экономика тIаьнга эпцарех дIаьстта, из ма - технически цхьана гIулакхаш леладара, профессиональни дешара дахьъе йиаин новкъостаа дара, цу тайпара декхарап шоашта хьалхашка уьттадеча дунен хьалъхашта юкъерча а региональни а организацеша аIхха бусамаш лоатталар духьа.

Цхьаьнъда, ше вIашагIъллача гIулакхаш цхьатарра деношка дена АСЕАН США-с чIоагIа Iоткъам бевг Iола объект хинна латт. Цхьан оагIорахьара. Вашингтоп гIерт цу дссоцацеех Къьлба-Малбоалерча Азерча США стратегически хьашташа хьежка хуръйола тIема - политически группировка с. Боек оагIорахьара — ВIашагIихийттача Штаташ гIерт ма могга аIхха-ча уж мехнаи шоай экономика тIаьнга эпцарех дIаьстта, из ма - технически цхьана гIулакхаш леладара, профессиональни дешара дахьъе йиаин новкъостаа дара, цу тайпара декхарап шоашта хьалхашка уьттадеча дунен хьалъхашта юкъерча а региональни а организацеша аIхха бусамаш лоатталар духьа.

САЛОІАЧА САХЬАТА

Бодаш бий из?

Вайнера массачана дукхавийзаш бегаш бе, ваьха саиукъадаккха хоьш вола саг. Царех ва Нохч - ГІалгІай АССР халкъа артист Эдисултанов Шита. Республике дина бозз цун кхоллама ниКъ. Из ДІаболабелар 1956 шера, Нохч - ГІалгІай иллен халхарен ансамбле.

ХІанз из ва «Сан1ьрдина сахьа» яхача, труппа кулгалхо. Цун юмористически репризаш, скетчаш езаенай наха. Артисто бегбоах атта вахар лехараш, кхаьш кІдераш, дерриге дохкаш эдапш да моттараш, корта бохабу маларашш мелараш, вийсаЙа аьчча нравственни айпш доаккараш.

Тахан оаха кенаток цун шиа дувцар.

Фусамадьнен фусаманнанен юкъе дар-доалар дувцаш къамаьл хиннад:

— Къоьах, — аьннад фусаманас, — ваьл цІагІа цоге сулхьаш миссед бераш а ма дар. ЮгІардаьлд сона доалахошкара сагІа дехаш дела. Ресторане, кафе, шашдьчуе ухаш хьайгара шай-кай хьалтесса валале, етт ша вайна.

— Сесаг, ладувгІаш сога, хьо ет лелабу тайпа ший е хьона из ешаш а бац. Тина тІа я хьона кефир, варенец, ряженка, шура, хий тхоа шура. Из етт яха доош кхы багьяь ма дахкалахь.

— ХІай, — аьннад фусаманас, хьан тІа ши кулг оттадь, ши бІарг а хьоврабабь, аьттина кос лаьттах а теха, — етт е разиюсь!

Етт ХІокъан долаш бераш наьнах доха йиш йолаш со ваьг аьнна кІирандийнахьа базар тІа вахар из. Юстара бабыкха латташ етт хиннаб йоьх, лаьттах хьегаш цІогІа долаш, йоІ сиина хоза а болаш. Ше дІатІаиххоачаш, хьалтад уххо:

— Бодаш бий хьа етт? ЦеІвалинна ухханнгахьа хьажжен ет боххаш вар.

— Аз ер гон тІа хийхкаб-м мотташ хьона, хІаьта шурийна ухха дикагІа а болаш етт кхы боагІарбгаш хьа сесага хьалхашка.

— Из дац аз хеттар... Бодаш бий ер яз аз?

— Цох ала цхьа хІама да са, новкъост, Соязна ахьаи бинг енача хана, ухъаина тІехьажге могаш цхьа пхьу-м бапар тха хоргга.

Цо бийхха мах дІа а бенна, из етт а боалабеш цІенгахьа вийрза ер. Хьаьта из цунга бехиачо, ведда духьала а ваьина хьаттад.

— Новкъост, бохи ма банхкалахь, етт хьога - а бар, соо-зама сога а дац, мах бохабе а валлаца со. Цхьан хаттара яюп дал сона: етт бодаш бий хІама хеттар іа?

— Дадда яхар, новкъост, хьона бакъдар лезе, са фусамана сарахьа йиннача дслъхеІ тІехьажІа мара да гІотгандаь, Іуррa арабабьнача божа тІехьажге моГаш хила бе3а ер.

— Из доалабеш цІавоаргІар кІадьвенна, меценена, хьогвенна хиннаь. Маьркіажий боад кхоьвлаууш латташ а хиннаб, ГІалыкна морхаш а хиннаЙ, сегаш тІоа а детташ ди а хиннад. ХІаьта гаьна ваха веаш а хиннаь. Юхь лаьца ше буга етт биц а беле, шийна удауь ер йоллаш тІех жел хьона — машина, трактора, вордана, мотоцикла, велосипеда кулг айбеш хиннад ужхо. Цец а бабье, дІаболлаш хиннаб маь Дельгаь, етт аз бІаргтучара дІа да боаккхе, со Іо вошта а ма вегрва ваьна, кІотаргашта юкъе етт дІа а доЙчьабаь, наьна йиспе ваьнна ер.

Іадаца тесса кхера санна хьийда йоагІаш хиннаЙ цІе бос бола «Жигули». Ужхо кулг айбешше тІап аьнна соцаьнга ер.

— Ассалам Іалейнум, новкъост, ІдавугаргарийІа іа? — Вугаргіар къоРіанора, хьо а ма санна хьаь ит а!

— Тісъаь ittт-м вацар соца, етт бар-их.

— Из фу кхамала да Іа сога дер, етт ба, яхьи. Мишта из дийна е дийна?

— Ай, дийна ба-их, новкъост, шурийна ийца буташ, — Мичахьа йубаккхоа яхь Іа сога из? — цецваьнаш шофер.

— Іа бехха мах а лургбар аз, дІатассийтал тІехьашка, — дийхад ужхо.

— ХІабоалабе сихагІа дІатасса.

Етт тІехьа а тесса, шофера уллуь хайнав ер. Спидометр тІа тІехьа итт яьлий ла йюрза ер. Хьаьта из цунга бехиачо, ведда духьала а ваьина хьаттад.

— Новкъост, бохи ма банхкалахь, етт хьога - а бар, соо-зама сога а дац, мах бохабе а валлаца со. Цхьан хаттара яюп дал сона: етт бодаш бий хІама хеттар іа?

— Дадда яхар, новкъост, хьона бакъдар лезе, са фусамана сарахьа йиннача дслъхеІ тІехьажІа мара да гІотгандаь, Іуррa арабабьнача

Шоллагіа Ерригсозни фестиваль

ДИКАГІБАРАШ ГУЧАБАЬЛАР

Республике хІаьхкенахьа я Сайлахьча Октябра 70 шу дизара хетаьл самодеятельни творчески коллективаш кхоллама Ерригсозни фестиваль.

Массайоча турашка ергІа а жанраш цхьатарра гойтад, ДІаихача шерашка кхачаьрни фестивалерни эргаш я хІанзара фестиваль. Уьхаза конкурсаш, цІейш творчески отчеташ къаьстакъаьстача жанрех чакхъюьлъ. Цо таро хуэийт хІара иколнитела а коллективаш а творчески низ хІинарг довза. Духха ха йсаццаш чакхдаьнад вокально - инструментальни ансамблеЙ хьаьжар, Цул тІехьаргІа — С. М. Кирова ДІергІача культурни салаІарни парке хилар хьакхара коллективаЙ конкурс.

Конкурса уьлоовсІеІІа къаман, сюжетни, СССР халкъ хІо халхар гойта дезаш дар.

Хьалхагіа республика районашца хьежар царгІа. Ухъаза цІенхаттта хьаъхъоастайир халхара ансамблеЙ буххоьчаш йоІча яьхьашца хургІола коллективаш. Котбабаьтараш белгалбеш бар йоккха опыт йоІла специалисташ шоашта юкъе а болаш бола республикански июре довгьашоп.

Дикагіа аьттув баьлар Нывсар Керттерча культура ЦІен Газдиев Беслана кулгалдеча халхарий халкъа ансамбля, Назранюскин районни культура ЦІен Нохч-ГІалгІай АССР заслуженьи артиста Могушков Ахьмада кулгалдеча «Асса» яхача халхарий халкъа ансамбля, Гудермески педучилища Гайсумов Хьамида кулгалдеча халхара коллектива. Советски районера Бибулатов Руслана кулгалдеча «Вашлам» яхача халхарий халкъа ансамбля.

Цу коллективаша гойтар ух халхара халхараш чудоагІаш йоІа хоза программа: «ГІалгІай кагирхой халхар», «ГІалгІай хІаьрбанза», «ДІатІагІаІ» яха хореографически сюита, «Механарий халхар».

Зрителашта чІоагІа еза а елар, экюре дина мах а бир Гудермески педучилищерча йийгаша гайтача «Халкъий дотгагІай яхача сюита. Из ансамбль къастаЙлуш ер па-гіроката шоай маьженеш хоза лелае харца, дикача, товш йолча костюмашца.

Хьадха хиннача хьанарашь ца лауреаташ хинна «Эрзи» яхача хореографически коллектива халхархоша дика отгайтир шоай программа. Цу коллектина даР диззя вахар да, вежарашка йолча КІуьлбаседа Хіирийчеча, вай республика кьаьча районийн кьа хьегамхоита хьалхашка цадаш концерташ уьттаьу. Тайп - тайпара программаш вІашагІеча. Сюжета тІа лела хьо, тІабувьяча гІирсо хьагойтар цу йолчьа хьажнарга уж мел дика кийчбинад.

Дуккхача шерашна ший дикагІойла традицеш творчески фантазаш цІ йовш хьайогІача «Асса» коллективе кьоьлд гойташ, дог уьяотта дир цо «Джигитий халхар». Цу коллективе наст-каста керда доакъашкой ух.

Дика номераш гайтар Р. Минаевап С. Исмаилови чудоагІача Суяженски РДК халхара дуото, Цар тІехьика хьалхенкар балвни халхарг, Рада» яха цыганскин испанскин халхараш.

Вандза, цатоаманз а яийбеларг. Шоай тароиаш йолчча бесса дика выступленеш яьнар Веденски РДК халхара халкъа ансамбло, Урусе-Мартановски района халхара халкъа ансамбло. Программаш дика кийчььяьцар Шелковской, Ножай - Юртовски, Сунженски, Надтеречни районий халхара коллективашна. Цигара исполнителаш опыт тоъаш боацилга хоадуш дар, Царех цхьаьнан къьяьна, тоош йоаца кюстюмаш а хаьа яр. Цу коллективаша цецвоаккхар дукха ха йоацлеш дацвоаккхар дукха ха йоацлеш эрителаш ГІалгІай хІаьрбанза, Юсн-Кулецара къамаьл», «Объективе — дийна хІамаш. Бос Юсн-Кулецара къамаьл» яха документальни фильмаш.

Выставка илле, халхара, музыка паччахьаьнкен ансамбле ерсий халхъа хоан концерт.

Аланза дардоаьдан да, Ачхой - Мартановски, Гроозненски, Малгобекски, Шалинский районий культура отделни кулгалдоча чакхйоакхаш йолча конкурс шоай районашца культура цІеной, клубий коллективаша дакъа лацара йоакхо па яьлта. Цу а кхьойогІа а районий культура болхдоша хореографически самодеятельность дІа-ях йодача хана дегІайоалаяраи из эргашьяьха хуоиара тІехьа йоакхо елга гуш дац. Хьаьлхе йовзаш хинна дукха халхара ансамблеш хІама а шоай юхь йолаш чІ.

Цхьаьна нийсденна хІама дац хІана хиннача конкурсе сюжетни халхараш, морально - бытовой темагІа дола, фольклорни халхараш иезата хилар. Ерригача чолдетский цхьатарра ихоа-чамбоаяар да музыкальни инкомпанемент ледара хилар.

Тайп - тайпара жанраш творчески коллективаш дукха ха ерга нерда выступленеш я хьалхашка. Клубни учрежденейн художественни самодеятельность кулгалдоЙн денкар да самодеятельни художественни кхоллам дегІаваара повзьарло ешг дола ихоачамбоаяар дІадоахийла. Нохч-ГІалгІайнене чакхйоакхаш йола 2-гіа Ерригсозни фестиваль йоагІача бесса дІахьара оарцагІбала.

А. ЗАИТОВ,
РНИЦ йоккхагІойла Іилман болхло.

СУРТАШ ТІА: Нывсар-Керттерча культура ЦІен «Эрзи» яха ансамбль.

И. УШАЕВА сурташ.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

1 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
9.40 — «Никъбарий клуб».
9.40 — «Вийсана наб ихеташ». Калинински драматически театра спектакль.
11.40 — «Кердагараш».
14.30 — «Кердагараш».
14.50 — «Нывсаргерин Магистина коммунисташ». Документальни фильма премьера.
15.40 — ДІаконов (арфа) Э. Москвитина. Фильм-концерт.
15.55 — «Дувц тха корреспонденташа».
16.25 — «Сандухъа, хІанаг. Берашта дацара передача.
16.55 — «ДоттагІала хорооводг». Союзни республикий халкъа коллективаша хьалтор.
17.40 — «Хьо ма интернат...». Алногольизмах доалача зулламаш хьакхъаьра документальни фильм.
18.00 — «Нелнен вахар».
19.30 — «Хин дІоаххала...». Мультипликационни фильмаш.
18.45 — «Тахан дуне тІа».
19.00 — Нилн оал Грузинскин ССР Госселедарио вокальни ермос.
19.15 — «Саг а закон а».
19.45 — «Кердагараш».
19.50 — Хьоначагр дехарагІа. «И. Н. Обломова вахарера массекна дін» яхача художественни фильма 1-гіа дакъа.
21.00 — «Ха».
21.40 — «И. И. Обломова захарнин массекна дін» яхача художественни фильма 2-гіа дакъа.
22.45 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъаьша юкъера ча конкурс. Финальни программа.
23.30 — «Тахан дунен тІа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — «Сахновска зарнсовкаш». Юртарча цхьан школах доза дувцараш». Документальни фильма премьера.
8.35 — «Хьунагіара цІа». Телевизионни художественни фильм (ФРГ).
10.10 — «Гургалбетта сахьат».
10.40 — «Дагестанскин приэмаш. Фильм-концерт.
11.10 — «Цце погонаш» яха-на берашта долча фильма. 1-гіа серн.
12.20 — Французски мотт. Іомбу 1-ра шу.
12.50 — Буратин телевидение программаш.
13.50 — АвтомобилгІа йола Европа чемпионат. ЧСФР-ера передача.
14.20 — Истори сагІатамаш 1045 шера 17 июне — 2 августа ахиначу Беларусе (Потсдамски конференци).
15.15 — «Кердагараш».
17.00 — «Дунен халкъашта юкъера хьал довзийтар» (нохчий меттала).
17.15 — «Сайхан, тахан, йохаяхь». Республикин фильмаш.
17.25 — «Тамашийна кхо бесс».
17.40 — «Хьай къъьсагІамагІа». Документальни фильмаш.
18.25 — «Реформа — ханов дІахьедарша» (нохчий меттала).
18.35 — «Дон-Кихот». Чуваьшски Паччахьаьнкен музыкальни театра труппа.
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шиъ, берашъ».
20.15 — Дунен халкъашта юкъера пасарта.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Остъяниечча Конгинн стиле Полькин эстрадэ аннтистий концерт.
22.50 — «Кердагараш».

2 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Компьютер ферме я». Телевизионни документальни фильм.
9.00 — «И. И. Обломова захарера массекна дін». Художественни фильма 1-гіа серн.
10.10 — Концертни залс — шпионьяшца.
17.55 — «Экологически дневник».
18.15 — СССР йоазонхоЙ VIII съезда.
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Машар а кагирхой а».
19.35 — Илли оал Украинскин ССР халкъан артиста В. Зинкевича. Львовера передача.
19.55 — «Кердагараш».
20.00 — ФРГ телевиденне программа.
21.00 — «Ха».
21.40 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс. Финальни программа.
21.55 — «Цена чудовища кизга». Театральни обозрение.
23.15 — «Тахан дунен тІа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — Владимирски филармонин «Россия» яхача вокально-хореографически ансамбль концерт.
9.00 — «Кхеламза дІа-ъха ледар».
9.30 — «Кьонача эрителата театр. «Мистера Бильбо Бегинса, Хоббита экзена мехка, Іаьржа-на хьунгІа доахи доаллача лоаме дехка дІа а хьа а бабфаьлга хьнсане тамашийна-ниНх» яха телевизионни спектакль премьера. Ленинградера передача.
10.35 — Школьни реформаш шу дальнячуя тІехьагІа.
11.05 — «Табдуга». Тухаев Ахача берашта долча фильма 2-гіа серн.
12.30 — Немций мотт. Іомабу 2-гіа шу.
13.00 — «Унахцлен».
13.30 — «Светлячок». «Хьалхара «Іондарг» яха мультипликационни фильмаш.
14.15 — «Музыкальни киоск».
14.45 — «Вопрос оагІонан».
15.15 — «Кердагараш».
17.05 — «Спортивни диа хІанга йырмаш».
17.30 — «Ший лаьттах. Документальни фильм.
17.40 — Мухт хьахьегамгІа ханова (ГІалгІай меттала).
18.10 — «Йіоахал ахьний кий».
18.25 — «Нохч-ГІалгІайнен дин».
18.45 — «Нагахьа санна инзаш йІашагІтохк». Киноочерк.
19.00 — «Духхьал а вайна юкъе мара». Кагирхошта лаьрІа программа.
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шиъ, берашъ».
20.15 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс. Концерт-ни программа.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Моммартра тхов кІалА». Телевизионни художественни фильм. 1-гіа серн.
22.50 — «Кердагараш».

3 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Зама».
8.40 — «Из сий доаца Сидоров яха берашта долча фильм.
10.45 — Цирк массанена а дерза. Свердловскера передача.
11.20 — «Кердагараш».
14.30 — «Кердагараш».
14.50 — «Юра - доазонаш». «Си-зи Зи» жоп ли Старовотгаш». «Аквариумера берашта гІоникхаш» яха документальни фильмаш.
15.30 — «Шахматни школа». «Музыка а шахматаш а».
16.00 — «Кердагараш».
16.05 — «Вовзаш воаца салтех». Художественни фильм. 2-гіа серн.
17.15 — «Ахъайтта даланза а ма-ьлий боникхетаІа».
18.00 — В. Аганикина произведенеша гитарех исполнит.
18.15 — «Деша тІехьа гІулгІаш». «Аманаташ-заседе».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — Илли оал СССР халкъа артиста Н. Расторгуева. Концерт.
19.25 — «Кердагараш».
19.30 — ЦТ. Берашъ духхьашка. «Шоана-ж из гІанахьа а дайнадацар» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.10 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс. Финальни программа.
21.55 — «Раймонд Паулса концерташа». Ригера передача.
22.55 — «Тахан дунен тІа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — «Моммартра тхов кІалА». Телевизионни художественни фильм. 1-гіа серн.
9.30 — «Глобокера из «тийна» вахар». Телевизионни документальни фильм.
9.50 — М. Пятницки цІеРагІча халкъан хор. Эрсий халкъа хора концерт.
10.40 — «Цце погонаш» яха-на берашта долча фильм. 3-гіа серн.
12.30 — «Испански мотт».
13.00 — «Ловзаш а, ловзаяьнаш». Ихетар». Фильм-концерт.
13.50 — «Электроника а вай а».
14.20 — Красноярски телевиденин программаш.
15.20 — «Кердагараш».
15.30 — «Ахъайтта даланза а ма-ьлий боникхетаІа».
17.15 — «Хьамсара халкъана йилман-популярни фильм».
17.35 — «Хьелвстар а спорт а». Ихиман-популярни фильм.
17.40 — «Искусствей дунен тІа». «Сурет яха Мальчишев Іаьрсин халкъан ансамбль (ГІалгІай меттала).
18.15 — «Нохч - ГІалгІайнен дин».
18.35 — Юрта сходе лаьрхІад Іохочий меттала).
19.00 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс.
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шиъ, берашъ».
20.15 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс. Финальни программа.
21.40 — «Ха».
21.40 — «Моммартра тхов кІалА». Телевизионни художественни фильм. 3-гіа серн.
22.55 — «Кердагараш».

4 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Тамашийна чуг». Мультипликационни фильм.
9.00 — «Машар а кагирхой а».
9.35 — «Шозна-ж из ГІанахьа а дайнадац». Художественни фильм.
11.05 — «Вай заманхо». «Виктор Громов. Цун сурта доаца тахьий». «Дай дахьаьна ихоач» яха документальни фильмаш.
11.35 — «Кердагараш».
14.30 — «Кердагараш».
14.45 — «Югославе тІаьш». Киноочерк.
15.25 — Эрсий къамаьл».
15.55 — Нилн оал Филадельфе (США) халкъан ансамбль концерт.
16.05 — «Кердагараш».
16.10 — «Вовзаш воаца салтех». Художественни фильм 3-гіа серн.
17.20 — «Эрмитаж». 20-ча бІешнерера Франце живописеца.
17.30 — «Цхьан техника истори» яха мультипликационни фильм.
18.00 — П. И. Чайковски цІеРагІча VIII дунен халкъашта юкъера конкурс торжественни дІакхоллар. Московски Паччахьаьнкен консерваторе Йоннхача залера трансляци и (Перерыв — «Тахан дунен тІа»).
21.00 — «Ха».
21.40 — ДІахера трансляци (перерыве — «Тахан дунен тІа»).

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — «Моммартра тхов кІалА». Телевизионни художественни фильм. 2-гіа серн.
9.30 — «Дагар» яхача ІнжманпопулярнИ фильма премьера.
9.50 — «Малай школа».
10.20 — «Дунен халкъий ихколам».
10.40 — «Газнара Малхбоаче». Киноочерк.
11.00 — «Юхьанцара безамах доза эламга ворхІ дувцар» яха берашта долча фильм.
12.05 — Англичийн мотт. Іомабу 2-гіа шу.
12.35 — «Яхайтта даланза а ма-ьлий боникхетаІа».
13.20 — «Туровера цІей». Менеджера передача.
13.45 — «Юртара сахьат».
14.45 — Пермски телевиденне студи программа.
15.40 — «Кердагараш».
17.45 — «Цо малар — вахара хьакхаьр» (ГІалгІай меттала).
18.05 — «Нохч - ГІалгІайнен дин».
18.35 — Литературни пІаьрса.
19.05 — Социалистически эрнин халкъалаттарашта долча концерт (нохчий меттала).
19.40 — «Бийса даьнъала хийла шиъ, берашъ».
19.50 — Н. Чехов. «Юбилей». Нохч-ГІалгІайнен Паччахьаьнкен Х. Нурадилова цІерагІча драматически театра спектакль (ГІалгІай меттала).
21.00 — «Ха».
21.40 — ЦТ. Экрана тІа духхьашка. «Господин Лина тІина» яха художественни фильм (КНР).
23.10 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.
23.45 — «Кердагараш».

5 ИЮЛЬ

КООПЕРАЦИЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ДИН

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «АБВГДейка».
9.12 — «Лакгера школа»; эргасерийн проблемаш».
9.40 — Симфонически эстрадни музыка оркестра концерт.
10.10 — «Саг, Іьлыта, Сигалан». Фильм-концерт.
10.55 — Сурташца гойтара исскусстве. Дизайнтаг дунцар.
11.40 — «Массанена а ХІаранога а».
12.00 — «Тахний тертаг». СССР халкъа артиста С. В. Пахомова исполнителе ашаш. Телевизионни фильм.
13.05 — СССР халкъа артиста, кинорежиссера Н. Пырьева художественни фильмаш. «Свинарка и пастух» яха фильм.
14.30 — «Кердагараш».
14.45 — А. Хачатурянан музыка тІа оттазаш «Маскарад» яхача фильм-балета премьера.
15.30 — «Замах а шийг а». Поэтически антологи. Анна Ахматова.
16.10 — «ДІийнача хІамай дуненгІа».
17.10 — «Хи тІа лела курорташ» яхача телевизионни документальни фильмаш премьера.
17.30 — «Музыкица нийс, музыкица тамашийна хІамаш». «Музыкина спутника тІа» яха мультипликационни фильмаш.
18.10 — ЦТ экране духхьашка. «Дог-майрча турпалах Ай, генгог йола баллада» (илли).
19.40 — «Кердагараш».
19.45 — «Ерсенан хьех шоь» (эстрадни передача).
21.00 — «Ха».
21.30 — «Дикача йоІамагІа дола лазарий дневник».
23.50 — «Кердагараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — «Юрмакий тамашийна дунен». (илман-популярни фильм.
8.30 — «Ритмически гимнастика».
9.15 — «Господина Лина тІина». Художественни фильм.
10.30 — «Іуйранара почтара яха музыкальни передача.
11.00 — Дикача йоІамагІа лазараш. Цераш яхар. Баскетбол (иллинах). Вай хаиара пятно. Борьба.
15.30 — «Оттадьр вахарах а дукхагІа да» яха берашта сериЙла телевизионни художественни фильма «Го бар» яха 15-гіа серн.
15.30 — «Нохч-ГІалгІайнен кІенташ».
15.40 — «Телевизионни ваьшагІехкетарш».
17.20 — Кин-оюнрнал.
17.30 — Тахан — юоперадо Дунен халкъашта юкъера Дин (нохчий меттала).
19.00 — Кооперацо боьхлоош. Ца дохоп конкурс.
18.30 — Дикача йоІама лоазарош. Баскетбол (иллинах). Марафон. Футбол.
20.00 — Дикача йоІама лоазарош, Марафон. Финиш. Ненгар. Вай хаиара пятнборье.
21.00 — «Ха».
21.20 — «Хьалхара рейс». Телепизионни художественни фильмаш.
22.45 — «Кердагараш».

6 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ритмически гимнастика.
9.10 — «Зиз тохаш латт Саннашта» яха телевизионни документальни фильма премьера.
9.20 — «Спортлото» 27-гіа хоадин тассар.
9.30 — «Гургалбетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза гІулкан дош ва».
11.00 — «Іуйранара почтара» яха музыкальни передача.
11.30 — «Юныкерий клуб».
12.30 — Музыкальни киоск.
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — Форда тІарча а хиш тІарча а флота долхой Денни вола документальни фильмаш «Кьулбасеан яккий низ», «Сиуйбесса а наьнашш», «Ирландин тІарча транспорте пассажирашта гІулкан дара опыташ».
14.55 — «Мультфильм».
15.10 — «Лаьттан тІара наьнах доха йиш йолаш со ваьг аьнна» документальни фильма (Англин) премьера. «Этгара хьакхаьра хьун яха 2-гіа серн.
16.00 — «Кердагараш».
16.05 — «Ставрополье» яхача хьехархошкахьакхен ансамбла концерт.
16.45 — «Из шуга а дувцург да».
17.20 — «Горький йолча, Никитински улица». Йозопихьа хьакхаьра шерех.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панафриканизм».
18.45 — «Тіехьхьара чаразам». «Сан'ьрдина сахьа» яхача «Сердалошкахьакхен ГІалгІай яха мультипликационни фильмаш.
19.25 — «Кердагараш».
19.30 — «Ловзаш а, ловзаяьнаш». Ихиман-популярни фильм.
19.55 — «Іуйранара почтара» яха музыкальни передача.
20.25 — «Фанфан-Тюльпан» (Франции).
21.00 — «Ха».
21.45 — Дикача йоІама лоазарош. Лыжни гонки.
23.05 — «Кердагараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаоотта!».
8.20 — «Хьалхара рейс». Телевизионни художественни фильм.
9.15 — «Эрсий къамаьл».
10.05 — «Шераша чахкхоалаш хьакхаьр». Телевизионни документальни фильм.
10.25 — «Мамсудэ» яхача ГІалгІай АССР халкъан художественни самбилла концерт.
11.00 — Теннис. Уимблдонски турнир. Англера передача.
12.00 — Баскетболгіа йола ССР халкъаша хьехархошкахьакхен ГІалгІай АССР сборни — Англера сборни. Иглнарн передача.
13.15 — СССР халкъа артиста, кинорежиссера Н. Пырьева художественни фильмаш. «Свинарка и пастух» яха фильм.
13.35 — Мультфильмаш.
14.45 — «Кердагараш».
15.00 — «Дегагарца дегага», Илли оал Б. Кирова. Фильм-концерт.
15.00 — «Машар а кагирхой а».
15.35 — «Оттадьр вахарах а дукхагІа да» яха берашта сериЙла художественни фильма «Нохч-ГІалгІайнен кІенташ» яха 16-гіа серн.
16.30 — «Из шуга а дувцург да».
17.00 — Дикача йоІама лоазарош. Цераш яхар. Марафон. Финиш. Ненгар. Вай хаиара пятнборье.
19.45 — «Вийса даьнъала хийла шиъ, берашъ».
20.00 — «Дикача йоІама лоазарош, Цераш яхар. Ненгар. Вай хаиара пятнборье.
21.00 — «Ха».
21.45 — «ДІаоолаларе» яха художественни фильм.
23.00 — «Кердагараш».

РАДИО

1 ИЮЛЬ

7.20 — Керда хоамашш.
7.35 — 7.40 — ПередачаН программа.
8.15 — Республикинаисн газетий обзор.
8.30 — 9.00 — «Операца віашагІехетар» яхача цикпера передача.
9.15 — «Продукце дикала — боагІта терхьа» (нохчий меттала).
9.30 — 10.00 — «Хьона заманхо» (ГІалгІай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Вахара бакъдолчун позиера».
16.24 — 17.00 — «Юрта боаханге хьалхалаттачарна». Концерт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Юртара вахар».

УКВ

17.00 — Хаттаьа ашарш.
17.28 «Пинг» яха техникий тема эпсентаиль.

2 ИЮЛЬ

7.20 — Керда хоамаш.
7.35 — 7.40 — Объявленш. Хаоттам.
8.15 — Республикинаисн газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — Нохч-ГІалгІай музыка концерт.
11.15 — «Халкъа тІехьоамаш. Хой болх бан бах» (ГІалгІай меттала).
11.30 — 12.00 — «Хьона, Дай-мохк, салтечун дог!» (нохчий меттала).
15.15 — 15.45 — «Илли а уллуда да». Юрта боахама яьхьехаиканнаш. Ахьархьа музыкальни программа.
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (ГІалгІай меттала).
15.35 — Спортивни Нохч-ГІалгІайле.
16.35 — 17.00 — «Новкъостъяха дискуссица». Дин хьаьт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Дахьен дин-барашка» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — Оперреттера санъер-дакен ансамблонаш.
17.27 — «Илли» яхача ансамбла концерт.

3 ИЮЛЬ

7.20 — Керда хоамаш.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.15 — Республикинаисн газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — Концерт.
11.15 — «КПСС ХХVII съезда Советски социалистически пачхахьаьнге дегІавара а ГІоагІгІабелара а хьанкъьяьл». Беседа. (нохчий меттала).
11.30 — «Яхь леларг дІаъхьалхашка ахар» (ГІалгІай меттала).
11.45 — 12.00 — «Бойлочун уйЙаз. Ленинна цІергІача Гроз. Ленни мемедаьхта чакхдоаккхаш завоера передача.
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.30 — «Керда Іаьдал — вахаре» (ГІалгІай меттала).
17.31 — «Шоана, ихалнах!», Радиожурнал (ГІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — «Юртара вахар» (ГІалгІай меттала).
18.40 — «Атеист» яха радиожурнал.
18.55 — 19.00 — Реклама.

ХЬАМСАРА КИНОХЬОЖАРАШ!

Грозненра «Россия» яхача кинотеатро 1 июле денз хьех ше «Дош суде дар» яхача бос болча фильмаца хьажа.

Тіема ветерана, пенсионера Скулова саг вуь. Судебни тоххамаш деча хана, суда ГІанда тІа вагІаво даьчун боьшонца йола мотташ ваЙча, хиннар хьыча кердача бесса дерз.

Сценаре автораш — Б. Васильев, И. Хейфиц.

Режиссер — И. Хейфиц.

Ролаш ловзаю: М. Мигалова, Т. Шестаковаг, Ю. Кузнецова, Р. Быкова, Е. Санаевас, ахьчар.

Фильм дьяьххад «Ленфильме».

Сеансаш дІайолаяу: 9—11—13—15—17—19—21 сахьат даьлча.

Колледжашкин заявкаш дІаоу.
Справкаш ухх телефонагІа 7-30-70.

ДУВЛА ТХА КИНОТЕАТРЕ!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, ул. 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехнтохкама секретара — 2-84-68; отделиЙ: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностеи транспо ртен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорскае — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и трансп орта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорскал — 2-89-88.

СФО5216. «Грозненский рабочий» йолаталь ства типографи, Маяковске ул., 92. «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2555.